

Sonkajärven pohjapato / Vuoden 2025 talousarvion investointiosa

Kunnanhallitus 10.03.2025 § 60

Valmistelija: tekninen johtaja

Sonkajärven kunnan hakemuksesta 18.10.2021 Itä-Suomen aluehallintovirasto päätti 17.3.2023 myöntää Sonkajärven kunnalle luvan Sonkajärven keskivedenkorkeuden nostamiseen rakentamalla pohjapaton lasku-uomaan Aittokoskeen.

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen. Valittajat vaativat ensisijaisesti aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja toissijaisesti hankkeen muuttamista alkuperäiseksi alivedenkorkeuden nostamiseksi. Valittajat vaativat myös korvausten korottamista vastaamaan todellisia kustannuksia ja taloudellisia menetyksiä. Vaasan hallinto-oikeus päätöksellään 6.11.2024 päätti muuttaa maksettavia korvauksia yhden kiinteistön osalta ja muilta osin hylätä valituksen. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä ei valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joten päätös on lainvoimainen.

Sonkajärven kunnanvaltuusto päätti vuoden 2025 talousarviokäsittelyssään 9.12.2024 § 63, että Sonkajärven vedenpinnan noston käsittely siirretään maaliskuun kunnanvaltuuston kokoukseen ja kunnanvaltuustolle on pidettävä ennen sitä iltakoulu aiheesta.

Sonkajärven vedenpinnan nostosta on pidetty kunnanvaltuustolle iltakoulu 3.2.2025. Valtuustolle aihetta olivat esittelemässä ja kysymyksiin vastaamassa Pohjois-Savon ELY-keskuksesta vesistöyksikön päällikkö [REDACTED] ja johtava vesitalousasiantuntija [REDACTED].

Pohjois-Savon ELY-keskukselta on 25.11.2024 haettu valtionavustusta 50 % hankkeen kokonaiskustannuksista sisältäen pohjapadon rakentamisen investointi- sekä rakennuttamiskustannukset ja lupapäätöksen mukaiset Sonkajärven kunnan maksettavaksi määrätyt korvaukset. Pohjois-Savon ELY-keskus suhtautuu avustushakemukseen lähtökohtaisesti myönteisesti, mutta varsinainen avustuspäätös odottaa kunnan päätöstä hankkeen toteutuksesta.

Itä-Suomen aluehallintoviraston lupamääräyksen nro 8 mukaan luvan saajan on maksettava hankkeesta aiheutuvista edunmenetyksistä korvaukset (44 000 euroa) ennen töihin ryhtymistä ja viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Lupamääräyksen nro 10 mukaan hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä ja hanke on toteutettava olennaisilta osin neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeudet raukeavat.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että Sonkajärven pohjapatohanke toteutetaan Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti ja vuoden 2025 talousarvion investointiosaan varataan hankkeelle määrärahat seuraavasti:

Maa- ja vesialueet:

	Sit.		Yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	130 000,00	130 000,00	0	0
		Tulot	62 850,00	62 850,00	0	0
		Yhteensä	67 150,00	67 150,00	0	0

Asian käsittely: Helena Kainulainen ilmoitti olevansa esteellinen asianosaisjäävyyden perusteella ja hän poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merja Tuovinen esitti, että Sonkajärven vedenpinnan nostohanke poistetaan kokonaan investoinneista ja hankkeelle haetaan myönnetyn ympäristöluvan rauettamista. Eino Luukkonen kannatti Merja Tuovisen esitystä.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että koska käsittelyssä oli pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestystapaesityksen: Äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi äänestystapaesityksen. Suoritettussa kädennostoäänestyksessä pohjaesitys sai neljä ääntä (Ilpo Kärkkäinen, Laura Heiskanen, Asko Julkunen, Pirjo Rönkkö) ja Merja Tuovisen esitys kolme ääntä (Merja Tuovinen, Eino Luukkonen, Riitta Tommila). Puheenjohtaja totesi, että äänin 4 – 3 pohjaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Äänin 4 – 3 kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että Sonkajärven pohjapatohanke toteutetaan Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti ja vuoden 2025 talousarvion investointiosaan varataan hankkeelle määrärahat seuraavasti:

	Sit.		Yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	130 000,00	130 000,00	0	0
		Tulot	62 850,00	62 850,00	0	0
		Yhteensä	67 150,00	67 150,00	0	0

Kunnanvaltuusto 24.03.2025 § 23
123/02.02.00.00/2025

Päätösesitys

Kunnanhallitus:

Kunnanvaltuusto päättää, että Sonkajärven pohjapatohanke toteutetaan Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti ja vuoden 2025 talousarvion investointiosaan varataan hankkeelle määrärahat seuraavasti:

	Sit.		Yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	130 000,00	130 000,00	0	0
		Tulot	62 850,00	62 850,00	0	0
		Yhteensä	67 150,00	67 150,00	0	0

Asian käsittely: Helena Kainulainen ilmoitti olevansa esteellinen asianosaisjäävyyden perusteella ja hän poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Helena Kainulaisen tilalla kokoukseen osallistui

tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan Keskustan 2. varavaltuutettu Pirkko Väisänen.

Keskustapuolueen ryhmä esitti, että Sonkajärven pohjapatohanketta ei toteuteta ja hankkeelle haettu ympäristölupa rauetetaan. Tekninen lautakunta alkaa valmistella vesistön kuntoa parantavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä kuten säännöllistä rantakasvillisuuden niittoa yhteistyössä maanomistajien kanssa.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että koska käsittelyssä oli pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestystapaesityksen: Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä. Ne, jotka kannattavat pohjaesitystä, vastaavat vuorollaan ”jaa” ja ne, jotka kannattavat keskustaryhmän esitystä, vastaavat vuorollaan ”ei”. Kunnanvaltuusto yksimielisesti hyväksyi äänestystapaesityksen. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä ja 10 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että äänin 11-10 pohjaesitys tuli kunnanvaltuuston päätökseksi. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kunnanvaltuusto:

Äänin 11 – 10 kunnanvaltuusto päätti, että Sonkajärven pohjapatohanke toteutetaan Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti ja vuoden 2025 talousarvion investointiosaan varataan hankkeelle määrärahat seuraavasti:

	Sit.		Yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	130 000,00	130 000,00	0	0
		Tulot	62 850,00	62 850,00	0	0
		Yhteensä	67 150,00	67 150,00	0	0

Keskustaryhmä ilmoitti päätökseen **eriävän mielipiteen**:

Me allekirjoittaneet jätämme eriävän mielipiteen kunnanvaltuuston päätökseen koskien Sonkajärven pohjapato / Vuoden 2025 talousarvion investointiosa seuraavin perustein:

Rantojen asukkaille ja maanomistajille aiheutuu vedennostosta merkittävää haittaa esim. maa- ja metsätalouden harjoittamisen osalta. Lisäksi kunta on menneinä vuosina myöntänyt rannoille lupia rakentamiseen, hankkeen myötä uhkana on rakennuksien käyttömahdollisuuksien heikkeneminen. Tämän ohella hankesuunnitelmassa ei ole huomioitu lainkaan riskejä, mitä vedennosto ja sen aiheuttamat vaikutukset ovat Matilanniemen pohjavedenottamon veden laatuun ja käytettävyyteen. Lisäksi edellytämme kunnan tarkastelevan koko hankeprosessin huolella niin maanomistajien, osakaskuntien kuin kunnan sisäisen toiminnan ja hallinnon näkökulmista.

Allekirjoittaneet:

Tarja Pirkkalainen
Riitta Tommila
Lassi Savolainen
Merja Tuovinen
Eino Luukkonen
Pirkko Väisänen
Arto Moisanen
Seppo Kainulainen

Esa Tauriainen
Elias Kraft
